

رصد جزئیات اشتغال اتباع خارجی نشان داد

افزایش بازرسی کار و برخورد با شاغلان غیر مجاز

آرتان بهاروند

روزنامه نگار

گزارش

آخرین داده‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حوزه اشتغال اتباع خارجی از صدور کاهش روادید ورود و کار اتباع، روند کاهشی صدور و تمدید پروانه کار اتباع و رشد تجدید این پروانه، افزایش صدور کارت موقت اتباع خارجی و کاهش تمدید کارت مذکور و افزایش وصولی صدور پروانه کار، کارت موقت و جرائم کارفرمایان مختلف در به کارگیری اتباع شاغل غیرمجاز خبر می‌دهد. جزئیات تازه از بخش اشتغال و به کارگیری اتباع غیرمجاز در سطح کشور نشان از روند افزایشی تعداد و مبلغ جریمه کارفرمایان به واسطه اشتغال غیرمجاز اتباع، افزایش بازرسی حوزه اشتغال اتباع بدون مجوز و شناسایی شاغلان اتباع غیرمجاز و همچنین کاهش تعداد کارفرمایان متخلف معرفی شده به مراجع قانونی در ارتباط با موضوع تخلف به کارگیری این افراد دارد.

صدور بیش از چهار هزار روادید ورود و کار اتباع ماهر

بر اساس اطلاعات مربوط به سالنامه آماری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، سال ۱۴۰۱ از سوی اداره کل اشتغال اتباع خارجی این وزارتخانه تعداد ۴۵۵۵ مورد مجوز یا روادید ورود با حق کار مشخص برای اتباع ماهر صادر شد. این در حالی است که سال ۱۴۰۱ این وضعیت روند کاهشی داشته است. آمارها همچنین بیانگر این است که سال قبل تعداد ۳۲۳۲۲ مورد مجوز یا روادید ورود با حق کار مشخص برای اتباع ماهر از سوی وزارت کار صادر شده است. همین‌طور به ترتیب در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ تعداد ۱۵۸ و ۴۱۹ مورد ابطال روادید ورود با حق کار مشخص از سوی وزارت کار انجام شده است. بخش دیگری از آمار وزارت کار در ارتباط با صدور روادید ورود با حق کار مشخص برای اتباع ماهر گویای این است که بیشترین تعداد این مجوزها در سطح کشور در استان‌های اصفهان با ۵۸۹ مورد، بوشهر با ۴۴۱ مجوز و یزد با ۲۶۷ مورد صورت گرفته است. بیشترین مورد ابطال روادید موردنظر برای اشتغال اتباع در سال گذشته مربوط به استان‌های بوشهر، یزد، اصفهان و تهران است. در این بین استان‌های بوشهر و یزد هم‌زمان در جمع مناطق با بالاترین مجوز اشتغال و ابطال آن قرار دارند. ایلام، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد، خراسان شمالی و لرستان در سال گذشته آمار بسیار پایینی در حوزه صدور روادید ورود با حق کار مشخص برای اتباع ماهر را ثبت کرده‌اند. در برخی از این مناطق حتی یک مورد روادید ورود و اشتغال صورت نگرفته است.

گزارش

آخرین اطلاعات آماری صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر حاکی از وصول حدود ۳۱۹ میلیارد تومان حق بیمه تا شهر یورماه سال جاری است. این میزان تأمین منابع، نسبت به سال قبل افزایش بالغ بر ۲۳،۹۷ درصدی را نشان می‌دهد. استان آذربایجان شرقی با ۳۱ میلیارد و ۷۶۶ میلیون تومان بیشترین میزان وصولی و استان قم با یک میلیارد و ۵۶۳ میلیون تومان کمترین وصولی و حق بیمه‌های پرداختی بیمه‌شدگان تحت پوشش صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر را در اختیار دارند.

همچنین امسال تا کنون در بخش بیمه‌شدگان جدید تحت پوشش صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، میزان وصولی حق بیمه در کل کشور به ۲۰ میلیارد و ۲۷۶ میلیون تومان رسیده است. حق بیمه وصول شده بخش تمدید بیمه این صندوق نیز در مدت اشاره شده ۲۹۸ میلیارد و ۷۶ میلیون تومان برآورد می‌شود.

پرداخت بیش از ۳۱۸ میلیارد تومان مستمری

بر اساس داده‌های حوزه مستمری صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر میزان مستمری پرداخت شده این بیمه‌گر اجتماعی در شهر یورماه سال جاری رقم‌های متفاوتی را نشان می‌دهد؛ این ارقام در بخش موقوفات مستمری پرداخت شده در این ماه به ۲۱ میلیارد و ۹۹۷ میلیون تومان رسید و مستمری پرداختی در طول ماه نیز ۳۱۸ میلیارد و ۲۲۷ میلیون تومان است. بنابر داده‌های آماری و اطلاعات موجود، نرخ رشد مستمری‌ها در شهر یورماه امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۴۲ درصد رشد داشته است. جدیدترین اطلاعات نسبت پشتیبانی مالی در این صندوق در بخش حق بیمه وصول شده و مستمری پرداخت شده رقم‌های متفاوتی را دربر می‌گیرد. در این مدت میزان حق بیمه وصول شده بالغ بر ۳۱۸ میلیارد و ۸۱۴ میلیون تومان برآورد شده در حالی که مستمری پرداختی بیش از ۳۱۸ میلیارد و ۲۳۷ میلیون تومان است. بر اساس این آمارها حدود ۵۷۸ میلیون تومان وصولی حق بیمه بیشتر از میزان پرداختی مستمری مربوط به مستمری‌بگیران در این صندوق بیمه‌ای است.

کاهش صدور و تمدید پروانه کار اتباع

مقایسه آمارهای دو سال اخیر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حاکی از کاهش صدور و تمدید پروانه کار اتباع خارجی ماهر است اما تجدید این مجوزهای اشتغال، روند افزایشی را ثبت کرده است. طبق آخرین داده‌های آماری، سال ۱۴۰۱ در مجموع بالغ بر ۳۶۰۰ مورد صدور پروانه کار برای اتباع دارای مهارت انجام شد. با توجه به روند کاهشی این حوزه، تعداد پروانه کار اتباع خارجی در سال قبل به حدود ۲۶۰۰ مورد رسید. همچنین در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۵۵۰۰ مورد و در سال گذشته نیز بیش از ۵۴۰۰ مورد تمدید مجوز یا پروانه اشتغال اتباع در سطح کشور صادر شده که این روند نیز سیر کاهشی داشته است. بخشی از اطلاعات جدید مربوط به حوزه اشتغال اتباع خارجی در کشور برخلاف شاخص‌های صدور و تمدید پروانه کار، روند افزایشی در حوزه تجدید مجوز اشتغال اتباع ماهر را نشان می‌دهد، به گونه‌ای که تعداد تجویز پروانه اشتغال اتباع از ۱۸۹ مورد در سال ۱۴۰۱ به ۴۱۸ مورد در سال قبل رسیده است. بر پایه آمارها استان‌های اصفهان، بوشهر و تهران بالاترین میزان صدور مجوز یا پروانه کار اتباع خارجی دارای مهارت‌های فنی و تخصصی را در سال گذشته به ثبت رسانده‌اند. همچنین استان‌های خراسان رضوی، اصفهان و تهران به ترتیب بیشترین سهم تمدید پروانه کار اتباع خارجی ماهر را در اختیار دارند.

افزایش صدور کارت موقت اشتغال اتباع خارجی

مطابق با خروجی اطلاعات سالنامه وزارت کار، سال گذشته در شرایطی روند افزایشی صدور کارت موقت اتباع خارجی از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ثبت شد که تمدید این کارت‌ها کاهش را نشان می‌دهد. در حالی صدور حدود ۳۹ هزار مورد

اشتغال

انجام بیش از ۶۱ هزار بازرسی

بزرسی اطلاعات مربوط به بازرسی‌های انجام شده سال ۱۴۰۲ درباره اتباع خارجی، شاغل غیرمجاز و کارفرمایان متخلف حوزه کار بیانگر رشد حدود ۱۰ هزار موردی بازرسی‌های مذکور در بازه زمانی اشاره شده در سطح کشور است. با استناد به آمارها در سال ۱۴۰۱ حدود ۵۲ هزار بازرسی حوزه کار و اشتغال اتباع خارجی در کارگاه‌های سطح کشور توسط وزارت کار صورت گرفته است. این در حالی است که سال پس از آن شاهد انجام بیش از ۶۱ هزار و ۵۰۰ مورد بازرسی در این حوزه بودیم.

بر مبنای این بازرسی‌ها در سال ۱۴۰۱ تعداد ۳۷ هزار و ۳۳۶ اتباع شاغل غیرمجاز شناسایی و به دنبال آن ۵۱۵۱ کارفرمای متخلف به مراجع قضایی معرفی شدند. همچنین در سال قبل به دنبال شناسایی تعداد ۴۰ هزار و ۷۰۷ مورد اتباع شاغل غیرمجاز، ۳۶۷۸ کارفرمای متخلف به مراجع قضایی معرفی شدند. به این واسطه مقایسه داده‌ای دو سال اخیر وزارت کار در ارتباط با شناسایی اتباع غیرمجاز شاغل در کارگاه‌های سطح کشور، روند افزایشی این موارد را در سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد. آخرین اطلاعات آماری حوزه بازرسی کار اتباع خارجی می‌گوید که سال گذشته استان‌های فارس، اصفهان و خراسان رضوی موفق به ثبت بالاترین میزان بازرسی در این حوزه شده‌اند؛ استان فارس با ثبت بیش از ۱۲ هزار مورد بازرسی در یک سال، با اختلاف زیاد از دیگر مناطق کشور در حوزه بازرسی کار اتباع فعالیت داشته است. کمترین تعداد بازرسی کار اتباع نیز در این سال به استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، کرمانشاه و ایلام اختصاص دارد؛ قم، خراسان شمالی، خراسان جنوبی، اردبیل و آذربایجان شرقی نیز آمار پایینی از بازرسی این حوزه را در سال گذشته ارائه داده‌اند.

همچنین استان‌های تهران، اصفهان و فارس به ترتیب بالاترین میزان شناسایی اتباع شاغل غیرمجاز را در سطح کشور به خود اختصاص داده‌اند. این در شرایطی است که استان تهران با آمار ۱۱ هزار و ۸۹۳ نفری با اختلاف بالا از دیگر مناطق قرار دارد. مطابق داده‌های سالنامه وزارت کار، استان‌های تهران، فارس و کرمان بیشترین تعداد معرفی کارفرمای متخلف در حوزه به کارگیری و اشتغال اتباع خارجی غیرمجاز را در سال قبل ثبت کرده‌اند. در این ارتباط استان تهران با معرفی ۱۵۰۸ کارفرمای متخلف، سهم بالایی در برخورد با این تخلف حوزه اشتغال در اختیار دارد.

ضریب پوشش سه میلیون نفری

جامعه هدف این صندوق بیمه‌ای در قالب روستاییان، کشاورزان، عشایر، ساکنان شهرهای زیر ۲۰ سال، رانندگان شهری و برخی گروه‌های دیگر از افراد حدود ۲۰ میلیون نفر را شامل می‌شود. طبق قانون افراد بالای ۵۰ سال و زیر ۱۸ سال امکان بهره‌مندی از خدمات این صندوق را ندارند، به همین دلیل جامعه هدف این نهاد بیمه‌گر به ۱۰ میلیون نفر می‌رسد.

در حال حاضر حدود سه میلیون بیمه‌شده با بیمه‌پردازی به صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، زمینه پرداخت مستمری به بیش از ۲۰۹ هزار مستمری‌بگیر تحت پوشش این صندوق را فراهم کرده‌اند. بر مبنای محاسبات بیمه‌ای، روند افزایشی بیمه‌پردازان بیمه‌های اجتماعی علاوه بر تأمین منابع پایدار برای این صندوق‌ها، ارتقای ارائه خدمات به جامعه بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران را موجب می‌شود.

صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر به‌عنوان یکی از ۱۸ صندوق بانزنشستگی فعال کشور با وجود آغاز فعالیت رسمی در سال ۱۳۸۴ در حال حاضر ضریب پشتیبانی ۸۰٫۸ درصدی را تجربه می‌کند؛ به این معنی که اکنون به ازای هر ۸۰٫۸ بیمه‌شده، یک نفر از این صندوق مستمری دریافت می‌کند.

این آمارها نشان می‌دهد که صندوق بانزنشستگی مذکور از نظر ضریب یا نسبت پشتیبانی، جذب منابع، تأمین منابع پایدار و برنامه‌ریزی برای توسعه پوشش بیمه‌ای دارای وضعیت مطلوب‌تری نسبت به دیگر صندوق‌هاست. با این وجود، این نهاد بیمه‌ای برای پایداری و جوان ماندن همچنان جذب بیمه‌شدگان جدید را از میان جامعه هدف خود در دستور کار دارد.

براساس آمار ارائه شده در سه سال اخیر یک میلیون و ۴۵ هزار نفر بیمه‌شده جدید زیر پوشش صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر قرار گرفته‌اند. با توجه به ظرفیت جامعه هدف و چشم‌انداز توسعه بیمه‌ای، امکان ادامه این روند در صندوق مذکور زمینه حفظ شرایط و بهبود وضعیت بیمه‌ای، پوششی، درآمدی، خدماتی و ضریب پشتیبانی این بیمه‌گر اجتماعی را فراهم می‌کند.

atiyeno.ir

یادداشت

تأثیر دستمزد واقعی بر منابع تأمین اجتماعی

غلامحسین عابدی‌روش

کارشناس بیمه‌های اجتماعی

دستمزد نیروی کار به واسطه تأثیرگذاری بر معیشت خانوار کارگری، منابع بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی و ارتقای بهره‌وری شاغلان و کار باید واقعی شود. با توجه به تأثیرپذیری منابع تأمین اجتماعی از میزان حق بیمه و دستمزد نیروی کار، طبیعتاً در اثر واقعی شدن دستمزدها، وضعیت کفایت پرداخت مستمری‌ها و تعهدات کوتاه‌مدت و بلندمدت این سازمان شرایط بهتری خواهد داشت.

بر اساس محاسبات حوزه کار و تولید ۵۶ درصد عوامل تولید را موضوع دستمزد نیروی کار تشکیل می‌دهد. در واقع ۵۶ درصد قیمت تمام شده مبلغ ناخالص کارکرد هر پیمان عنصر مزد است و از طرفی ضریب دستمزد نیروی کار، اثری بسیار تعیین‌کننده در نرخ حق بیمه دارد.

هراندازه دستمزدها در طرح‌های دولت توجیه بهتری پیدا کند و به ۵۶ درصد اشاره شده برسد، مزد مناسبی به بخش کارگری یا کارکنان پرداخت می‌شود. در این وضعیت رشد پرداخت دستمزد و حق بیمه صندوق‌های بیمه‌ای مانند تأمین اجتماعی هم‌زمان محقق می‌شود. در شرایط مذکور چالش‌ها و مسائل مرتبط با موضوع عدم کفایت دستمزد نیروی کار برطرف خواهد شد.

البته در شرایط حال حاضر بازار کار، وضعیت متفاوتی از اشتغال را تجربه می‌کنیم. اشتغال پایدار واقعی در کنار اشتغال رسمی و غیررسمی شکل‌دهنده بازار کار امروز هستند. در راستای کاهش ناپایداری‌ها، تعیین نرخ حق بیمه قرارداد‌های غیررسمی تحت تأثیر البته در شرایط قراردادهای متفاوت بازار کار قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی حتی قرار بیمه‌ای توسط برخی کارفرمایان نیز دور از انتظار نیست. دولت‌ها باید برای حفظ قدرت خرید اقشار ضعیف جامعه به‌ویژه نیروی کار شاغل در حوزه‌های کارگری، مسئله تعیین دستمزد واقعی نیروی کار را مورد توجه داشته باشند. از این طریق حداقل و حداکثر دستمزد باید به سمتی پیش برود که مزد واقعی و به تبع آن حق بیمه مناسب برای تأمین منابع سازمان تأمین اجتماعی و ارائه خدمات این نهاد بزرگ بیمه‌ای به جامعه تحت پوشش فراهم شود.

راهکار مذکور در واقع بستری برای مقابله با سرکوب دستمزد نیروی کار و تضمینی برای رشد منابع تأمین اجتماعی محسوب می‌شود. موضوعات مطرح شده درباره ارتباط رشد دستمزد نیروی کار و افزایش تورم نیازمند بررسی است. البته تورم علاوه بر این مورد، از فاکتورهای دیگری نیز تأثیر می‌پذیرد. با استناد به تأثیرگذاری مزد بر تورم، کارشناسان اقتصادی به افزایش مزد مطرح شده در این بخش اعتقادی ندارند.

اگر سیستمی طراحی شود که دستمزد واقعی افراد تازه شاغل شده مشمول پرداخت حق بیمه قرار گیرد، پیاده‌سازی و ارائه خدمات متناسب با میزان بیمه‌پردازی متکی به دستمزد واقعی، انتفاع دوسویه سازمان تأمین اجتماعی و جامعه ذی‌نفعان و بیمه‌پردازان را به دنبال خواهد داشت.

در راستای تعریف ارتباط بیمه‌ای شاغلان با سازمان تأمین اجتماعی باید آنالیز شغلی افراد در بخش‌های مختلف و تبدیل آن‌ها به حقوق و دستمزد مورد توجه قرار گیرد. در نهایت دستمزد واقعی، بیمه‌پردازی واقعی و دریافت خدمات متناسب با این شرایط نتیجه منطقی این رویه است.

با توجه به هزینه کرد ۹ درصدی سهم حق بیمه در حوزه درمان بیمه‌شدگان و جامعه تحت پوشش تأمین اجتماعی، تحقق وضعیت اشاره شده در تعیین دستمزد واقعی و بیمه‌پردازی متناسب با آن، تحول در حوزه درمان و خدمات قابل ارائه به ذی‌نفعان این سازمان را موجب خواهد شد. همچنین با واقعی‌سازی دستمزد، غرامت دستمزد پرداخت شده به جامعه بیمه‌شدگان نیز وضعیت بهتری را به دنبال خواهد داشت. این مجموعه اقدامات به‌طور حتم بستر افزایش رضایتمندی ذی‌نفعان و شرکای اجتماعی و نفع سازمان تأمین اجتماعی را در پی دارد.